

Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти у дистанційному форматі (методичні рекомендації)

Сьогодні Україна переживає надзвичайно тяжкий історичний період, самовіддано виборюючи право на незалежне життя. Війна торкнулася кожного, кардинально змінивши перебіг звичних нам подій.

Реалії сьогодення вимагають від нас нових пошуків, підходів та відкриття нових можливостей забезпечення освітнього процесу.

В умовах воєнного стану заклади дошкільної освіти організовують освітній процес по – різному: дистанційно, очно, за змішаною формою. Однак, усі освітяни працюють з єдиною метою – щоб дитина була щасливою, психічно здоровою, перебуваючи в безпечних умовах та отримувала якісну освіту.

У наказі Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» зазначено, що дистанційне навчання – це організація освітнього процесу в умовах віддаленості одне від одного його учасників та їхньої опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій [1]. Організуючи освітній процес у дистанційному форматі, варто врахувати, що потрібен доступ до інтернету, наявність необхідного технічного обладнання (комп'ютер, планшет, смартфон тощо) в усіх учасників освітнього процесу, а також опанування педагогами технологій дистанційного навчання.

Сутність дистанційної організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти полягає в забезпеченні взаємодії між учасниками освітнього процесу, зокрема в налагодженні комунікації між вихователем, дітьми, батьками та дітей між собою. Спільна діяльність педагогів, батьків, дітей у закладі освіти і онлайн, в інформаційно-освітньому середовищі, дає змогу враховувати індивідуальні особливості кожної дитини; сприяти її всебічному розвитку, використовуючи інноваційні можливості; підготувати до навчання в Новій українській школі, а також залучити батьків до процесу навчання, виховання й розвитку власних дітей [4].

Сталих вимог щодо реалізації дистанційного чи змішаного навчання не існує, оскільки кожен педагог, маючи право на академічну свободу, творчо підходить до цього завдання відповідно до вимог освітньої програми, рівня розвитку дітей своєї групи, їхніх вікових та індивідуальних особливостей [1].

Водночас, варто зазначити, що цільовою аудиторією дистанційного формату дошкільної освіти є діти разом із батьками.

Під час дистанційного навчання батьки залучаються до освітнього процесу, їм надається педагогічна підтримка (як у груповому форматі, так й індивідуальна), допомога в пошуку актуальної інформації, можливостей продуктивно проводити дозвілля з дітьми.

На сайті закладу дошкільної освіти рекомендуємо створити відповідну тематичну сторінку.

Для роботи у віддаленому режимі варто створити закриту спільноту в Messenger, WhatsApp, Viber, Facebook, де адміністраторами є вихователі. Це – найбільш зручний спосіб онлайн-взаємодії з батьками. Такі чати можуть бути створені в усіх без винятку вікових групах. Щодо використання Інтернет-ресурсів у роботі з батьками, необхідно визначити час і платформу (Viber, Skype, Zoom, Google Meet та ін.) для подальшого онлайн-спілкування. Обов'язковим є створення та забезпечення зворотного зв'язка з іншими фахівцями, які працюватимуть із дітьми (інструктором з фізкультури, музичним керівником, асистентом вихователя, практичним психологом, учителем-логопедом та ін.).

Виконані дітьми завдання, фото робіт батьки можуть надсилати педагогу на електронну пошту або в соціальні мережі, а педагоги мають зберігати їх в електронних портфоліо дітей для моніторингу та планування подальшої діяльності з опорою на їхні сильні сторони.

З огляду на неоднаковий вік дітей, санітарно-гігієнічні вимоги щодо роботи з різними гаджетами, ефективність дистанційного навчання забезпечується засобами змішаного навчання.

Змішане навчання – це поєднання традиційних форм навчальних занять на базі закладу дошкільної освіти, у якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо, відео та інші інтерактивні елементи тощо. Змішане навчання побудоване на взаємодії (спілкуванні) всіх учасників освітнього процесу [1].

Варто зазначити, що у процесі змішаного формату освітнього процесу враховується активна участь батьків в освітньому процесі, що забезпечується гнучкістю освітньої програми, розмаїттям способів і форм навчання, варіативністю у виборі часу, місця, темпу проведення занять.

Існують такі формати змішаного навчання в закладі дошкільної освіти: синхронний формат, синхронний онлайн-формат, асинхронний онлайн-формат.

За синхронного формату батьки отримують інформацію від педагога або інших фахівців, діти виконують завдання вдома, а на заняттях у приміщенні дитсадка здійснюється вдосконалення вмінь і навиків дітей [3]. Реалізовується синхронний формат у таких видах діяльності: заняття, практичні завдання, дослідження; екскурсії, мініпроекти, індивідуальна робота.

Особливості синхронного онлайн-форму – вихователька та діти (батьки) беруть участь в освітньому процесі одночасно, але вони розділені територіально. Зв'язок здійснюється за допомогою інтернету – через Skype або інші програми спілкування. Інформація від педагога або інших фахівців до дитини та від дитини до педагога передається через аудіо- й відеозображення, а спілкування здійснюється в режимі реального часу (робота онлайн) [3].

Реалізація вказаного вище формату здійснюється у таких видах діяльності: інтернет-зустрічі; робота у віртуальних групах; вебзаняття; дидактичні ігри онлайн; миттєві повідомлення; спілкування із застосуванням різних Інтернет-ресурсів.

Асинхронний онлайн-формат передбачає онлайн-роботу вихователя, інших фахівців і дитини, батьків у різний час. Інформація передається із використанням електронної пошти, заздалегідь підготовлених і розміщених аудіо- та відеозаписів тощо [3]. Педагоги або інші фахівці викладають у мережу навчальний матеріал (завдання, ігри тощо). Доступ до нього дитина/батьки мають у будь-який зручний час (робота онлайн без спілкування в режимі реального часу). Реалізація у таких видах діяльності: запис відеозанять; документи, вебсторінка, вебсайт; блоги; форуми; освітні платформи; опитування.

Дітям та їхнім батькам значно легше і зручніше працювати, коли контент навчальних і розвивальних матеріалів розміщений на одній онлайн-платформі. Рішення про використання в обов'язковому порядку цифрової платформи в освітньому процесі приймає педагогічна рада, адже за цієї умови заклад дошкільної освіти має можливість адаптувати програму до технічних можливостей дітей і вихователів.

Кожен педагог має змогу безкоштовно створити власний сайт, наприклад, на платформі sites.google.com (попередньо зареєструвавшись), і постійно його наповнювати. Сайт може містити різні рубрики, окремі для дітей, батьків, педагогів тощо, з використанням різних онлайн-платформ.

Для організації змішаного навчання, взаємодії між педагогами, дітьми та батьками пропонуємо використовувати безкоштовні й доступні хмарні сервіси, зокрема: Google Suite for Education Dropbox Microsoft OneDrive та ін., що дає змогу реалізовувати авторські методичні задуми педагогів, створювати навчальні курси, гнучко розподіляючи контент між онлайн- та офлайн-частинами, диференціювати навчальні завдання, проводити онлайн-заняття, оперативно надавати зворотний зв'язок, відстежувати динаміку розвитку кожної дитини, створювати та наповнювати особистісно-професійне портфоліо.

Бажано щотижня влаштовувати «великі збори» для всієї групи, на 15-20 хвилин, щоб і діти побачили одне одного, і батьки могли поспілкуватися.

Всі інші віртуальні зустрічі слід проводити в маленьких групах із 3-6 дітей, щоб пристосуватися та забезпечити всім малятам можливість говорити.

Доцільно запропонувати батькам ознайомити дитину із засобами зв'язку, спробувати поговорити зі знайомими, дорослими, з іншими дітьми, допомогти освоїти правила поведінки та культуру взаємодії онлайн. Після цього можна приєднатися до онлайн-зустрічей із вихователькою. Спочатку це буде індивідуальне спілкування з дитиною, а згодом – долучення до роботи в групі. Слід пам'ятати про особливості візуального сприйняття дітей дошкільного віку: на перших заняттях вони будуть спостерігачами (до 80%), тож доцільно мати наочний матеріал, щоб задовольнити їхню потребу в спогляданні. Вихователь мусить бути дуже цікавим співрозмовником, аби повернути й утримати увагу дитини впродовж певного проміжку часу. Потрібно віднайти цікаві прийоми, які спрацюють у кожному конкретному випадку [4].

Звертаємо увагу на те, що на сучасному етапі розвитку дошкільної освіти спостерігається тенденція до більш широкого використання комп'ютерних технологій для виховання, навчання та розвитку дітей дошкільного віку. Зазначимо, що у роботі з дітьми, які не досягли 5-річного віку використання гаджетів не рекомендується. Таким чином, уся освітня робота має здійснюватися виключно з батьками вихованців задля ознайомлення їх зі змістом, формами і методами розвитку їхніх дітей. Відповідно до розділу XII Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, тривалість безперервної роботи перед монітором комп'ютера для дітей 5-річного віку не має перевищувати 10 хв. Максимальна кратність роботи протягом тижня для дітей 5 і 6 років – 2 рази. Дні тижня, в які доцільно працювати з комп'ютером: вівторок, четвер – оптимальні дні; понеділок – можливо використовувати гаджети; п'ятниця – не рекомендовано [2].

Рекомендований для занять час дня: перша половина – оптимально; друга половина – допустимо.

Місце в 25-хвилинному занятті – середина заняття, між вступом і заключною частинами.

Акцентуємо особливу увагу, обов'язково, перед і після роботи за комп'ютером або іншими гаджетами, робити спеціальну гімнастику для очей та опорно-рухового апарату, м'язів тулуба, особливо спини, що знаходяться в статичному стані; м'язів кисті працюючої руки.

Звертаємо увагу, що для ефективної організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти у дистанційному форматі в умовах війни варто орієнтуватися на нормативно-правові документи:

наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 660 від 01.06.2013, № 761 від 14.07.2015, № 1115 від 08.09.2020) «Про затвердження Положення про дистанційне навчання»;

наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234 «Про затвердження санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів»;

лист Міністерства освіти і науки України від 29.03.2022 № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану»;

лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2022 №1/3845-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»;

лист Міністерства освіти і науки України від 22.06.2022 № 1/6894-22 «Про методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в ЗДО в літній період»;

лист Міністерства освіти і науки України від 27.07.2022 № 1/8504-22 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022-2023 навчальному році»;

лист Міністерства освіти і науки України від 06.09.2022 № 1/10258-22 «Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022-2023 навчальному році».

Список використаних джерел

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки України від 01.06.2013 № 660, від 14.07.2015 № 761, від 08.09.2020 № 1115) «Про затвердження Положення про дистанційне навчання».

2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234 «Про затвердження санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів».

3. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину // URL: <http://surl.li/eukur> .

4. Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності: методичні рекомендації / за редакцією І. В. Удовиченко. Суми: НВВ КЗ СОІППО, 2021. 200 с.

Методист з дошкільної освіти
навчально-методичного відділу
координації освітньої діяльності
та професійного розвитку
Сумського ОІППО

Л.Б. Міщенко